

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร ตามทัศนะของครูผู้สอน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นลำดับดังนี้ คือ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. ขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การทดลองเครื่องมือ และการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สูตรสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษากับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร จากจำนวน 431 โรงเรียน รวม 11,971 คน โดยเป็นครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนในโรงเรียน ปีการศึกษา 2546
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2546 ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มหลายขั้นตอนแบบแบ่งชั้น(Stratified random sampling) และกำหนดจำนวนของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางการประมาณขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี และมอร์แกน (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543 : 303) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 307 คน

ขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง

1. จากโรงเรียนทั้งหมด 431 โรงเรียนแบ่งเป็น 3 ขนาด คือ ขนาดใหญ่ จำนวน 163 โรงเรียน ขนาดกลาง 154 โรงเรียน ขนาดเล็ก จำนวน 114 โรงเรียน ตามเกณฑ์การกำหนดขนาดโรงเรียนของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร (www.bmaeducation.in.th, 2546)

2 เลือกตัวแทนโรงเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนละ 1 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 3.1 แสดงขนาดโรงเรียน จำนวนโรงเรียนและจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ขนาดโรงเรียน	จำนวนโรงเรียน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
ขนาดใหญ่	163	113
ขนาดกลาง	154	108
ขนาดเล็ก	114	86
	431	307

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือ เป็นแบบสอบถามเพื่อสำรวจความคิดเห็นและความต้องการของครูผู้สอน เป็นแบบสอบถามชนิดปลายปิด เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร ตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วยคำถาม แยกคุณลักษณะสำคัญ 4 ด้านที่เกี่ยวกับคุณลักษณะด้านวิชาการ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน และคุณลักษณะด้านคุณธรรม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีค่า 5 ระดับ โดยให้คะแนนแต่ละรายชื่อเป็นน้ำหนักตามระดับความคิดเห็นจากมากไปหาน้อย คือ 4, 3, 2, 1 และ 0 ตามลำดับดังนี้

ระดับ 4	หมายถึง	เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง
ระดับ 3	หมายถึง	เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ระดับเห็นด้วย
ระดับ 2	หมายถึง	เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ระดับไม่แน่ใจ
ระดับ 1	หมายถึง	เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ระดับไม่เห็นด้วย
ระดับ 0	หมายถึง	เป็นคุณลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ระดับไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารระเบียบ คำสั่ง คู่มือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารของผู้บริหารของโรงเรียนประถมศึกษา

2. ร่างแบบสอบถาม เสนอประธานกรรมการที่ปรึกษางานนิพนธ์เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและให้ความถูกต้อง

3. นำแบบสอบถามเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบความสมบูรณ์ความเหมาะสม และความถูกต้องของเนื้อหา (Content validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้มีรายนามและตำแหน่ง ดังต่อไปนี้

3.1 นายอนันต์ สิริภัสราภรณ์ รองปลัดกรุงเทพมหานคร

3.2 นายไพรัช อรรถกามานนท์ รองผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร

3.3 ดร.จรีลักษณ์ จีรวินุลย์ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร

3.4 นางจุฑามาศ นาคีสุวรรณ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานศึกษา กรุงเทพมหานคร

3.5 นางนวลตา กาญจนะวงศ์ ผู้อำนวยการ ร.ร.นาคนาวาอุปถัมภ์ เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร

4. นำแบบสอบถามมาตรวจหาความเที่ยงตรง โดยหาดัชนีความสอดคล้อง (Internal Consistency Index) รายการใดที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ .50 ขึ้นไปจึงจะนำไปสร้างแบบสอบถามต่อไป

การทดลองเครื่องมือ

3.1 นำแบบสอบถามที่ตรวจแก้ไขปรับปรุงแล้ว ไปใช้ทดสอบ (try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างตามขนาดโรงเรียน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach.1970:126) จำนวน 6 โรงเรียน โรงเรียนละ 5 คน ตามขนาดของโรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่ ได้แก่ โรงเรียนสุวิทย์ เสรีอนุสรณ์ สำนักงานเขตประเวศ โรงเรียนวัดบางสะแกใน สำนักงานเขตธนบุรี โรงเรียนขนาดกลาง ได้แก่ โรงเรียนวัดไทร สำนักงานเขตจอมทอง โรงเรียนวัดราชบพิศ สำนักงานเขตพระนคร โรงเรียนขนาดเล็ก ได้แก่ โรงเรียนวัดจันทร์นอก สำนักงานเขตบางคอแหลม โรงเรียนวัดใหม่ยายนุ้ย สำนักงานเขตธนบุรี

3.2 นำแบบสอบถามดังกล่าวมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น อยู่ในระดับ .90

3.3 นำแบบสอบถามนี้ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1. เตรียมแบบสอบถามให้มีจำนวนพอเพียงกับจำนวนกลุ่มตัวอย่าง แล้วเตรียมบรรจุซองในการดำเนินการจัดส่ง

4.2. ขออนุญาตแนะนำตัวและหนังสือขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสถาบัน ถึงผู้อำนวยการสำนักการศึกษา แล้วนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขออนุญาตจากผู้อำนวยการสำนักการศึกษาไปขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานเขตต่าง ๆ ที่มีโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง

4.3. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามทั้งทางไปรษณีย์และด้วยตนเอง และดำเนินการเก็บกลับคืนตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มได้ทั้งกรุงเทพมหานคร จำนวน 307 ฉบับ

4.4. นำแบบสอบถามที่กรอกข้อมูลแล้วทั้งหมด รวบรวม ตรวจสอบ ความถูกต้อง สมบูรณ์

4.5. ติดตามแบบสอบถามและตรวจนับแบบสอบถามที่ค้างส่ง นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา เป็นฉบับที่สมบูรณ์ใช้เป็นข้อมูล 283 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.18 เพื่อนำไปใช้วิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

ตารางที่ 3.2 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปตามโรงเรียนขนาดต่าง ๆ และได้รับกลับคืนมา

ขนาดโรงเรียน	จำนวนที่จัดส่ง	จำนวนที่ได้รับคืน	คิดเป็นร้อยละ
ขนาดใหญ่	113	102	90.26
ขนาดกลาง	108	101	93.51
ขนาดเล็ก	86	80	93.02
รวม	307	283	92.18

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามดำเนินการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC (Statistical Package for the Social Sciences/Personal Computer Plus) ตามประเด็นดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 ซึ่งถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของครูผู้สอนที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตัวแปรอิสระ ด้านขนาดของโรงเรียนครูผู้สอน โดยการคำนวณความถี่และหาค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 ซึ่งถามเกี่ยวกับทัศนคติของครูผู้สอนที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของน้ำหนักค่าคะแนนระดับความคิดเห็นในแต่ละข้อคำถาม ในแต่ละด้านและตามขนาดของโรงเรียน

3. วิเคราะห์ข้อมูลจากการแปลค่าคะแนน นำมาเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามตัวแปร คือขนาดของโรงเรียนที่ครูผู้สอนสังกัดปฏิบัติงานอยู่ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535 : 69-100)

คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.00 เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง

คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับเห็นด้วย

คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับไม่แน่ใจ

คะแนนเฉลี่ย 0.50 – 1.49 เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับไม่เห็นด้วย

คะแนนเฉลี่ย 0.00 – 0.49 เป็นคุณลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ในระดับไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

4. เปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามตัวแปร คือ ขนาดของโรงเรียนที่ครูผู้สอนปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนนั้น

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบและหาคุณภาพของเครื่องมือ (แบบสอบถาม)

1.1 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha – Coefficient) ตามแนวทางครอนบาค (Cronbach1970 : 161) หาค่าความเชื่อมั่น ได้ค่า .90 ของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha – Coefficient) ตามแนวของครอนบาค จากสูตร

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

2. สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาผู้ศึกษา ใช้ค่าสถิติพื้นฐานดังนี้

2.1 ค่าเฉลี่ย (Mean)

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{n}$$

2.2 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540 : 143)

$$SD = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

โดยใช้การทดสอบค่า F – test (One – way Analysis of Variance) เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่าง ระดับทักษะของครูผู้สอนใน โรงเรียนประถมศึกษานาคนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็ก ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา โดยใช้วิธีการหาค่าความแปรปรวนทางเดียว (One – way Analysis of Variance) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญจึงได้ทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ จากสูตร

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

(พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540 : 235)